

Píše Annalisa Cosentino

(E*forum, 13. 07. 2016)

Dopisy z Čech adresované A. M. Ripellinovi

Angelo Maria Ripellino (1923–1978), italský slavista a autor proslulé *Magické Prahy* (1973), byl sám básník, citlivý překladatel a interpret ruské a české poezie – přebásnil verše velikánů dvacátého století, jakými byli Alexandr Blok, Boris Pasternak, Velimir Chlebnikov, Vladimir Majakovskij, Vladimír Holan, František Halas aj. Na sklonku čtyřicátých let napsal svou první knihu – *Dějiny současné české poezie* (*Storia della poesia ceca contemporanea*, Roma 1950). Toto pozoruhodné pojednání o hlavních osobnostech a tendencích české poezie první poloviny dvacátého století (od Wolkeru a proletářské poezie přes Seiferta a poetismus až ke Skupině 42, včetně katolické poezie a socialistického realismu se Školaudym; více viz A. Cosentino: *Několik poznámek k Ripellinovu obrazu české poezie*, *Slovo a smysl* 2007, č. 7, s. 163–181) nejen sklídilo pochvalu v Itálii, ale vzbudilo zájem také v českém literárním a literárněvědném prostředí. Zůstalo však v italské bohemistice ojedinělým počinem – ani sám Ripellino v psaní dějin české poezie dvacátého století bohužel nepokračoval.

Koncepce Ripellinovy knihy o české poezii spočívá mimo jiné v paralelním osvětlení dějin poezie a výtvarného umění, nebo lépe řečeno dějiny poezie jsou v Ripellinově podání nerozlučně spjaty s osudy výtvarných umělců a s proměnami jejich poetiky; v prvním vydání knihy také zdobí četné reprodukce. Toto pojetí prozrazuje blízkost autorova nazírání a avantgardního přístupu k umění.

Podzimní číslo časopisu *Slovo a smysl* (vydávaného Ústavem české literatury a komparatistiky FF UK) přinese komentovanou edici několika dopisů, které čeští umělci a intelektuálové (mezi nimi ne náhodou Karel Teige či Jindřich Chalupecký) napsali A. M. Ripellinovi v době vzniku a vydání jeho *Dějin současné české poezie*, tedy na přelomu čtyřicátých a padesátých let. Tyto dokumenty z Ripellinova osobního fondu jsou uloženy v Archivu dvacátého století (Archivio del Novecento) při Ústavu evropských, amerických a interkulturních studií (Dipartimento di Studi Europei, Americani e Interculturali) římské Univerzity La Sapienza.

Dopisy adresované Ripellinovi umožní lepší porozumění jak koncepci jeho první knihy, tak přístupu italského vědce k literárněhistorické práci. Kromě toho představují pozoruhodné svědectví o situaci, v níž se česká umělecká a vůbec intelektuální společnost ocitla ke konci čtyřicátých let, kdy „spadla klec“. Z jejich řádků v nepatrných náznacích, avšak tím působivěji sálá dusivá atmosféra zděšené konsternace, kterou prožívaly osobnosti, jež se asi po druhé světové válce těšily na

obnovený vztah s evropským kulturním světem – a místo toho musely mladého italského přítele prosit, aby jim ze zahraničí poslal vytoužené a již nedostupné knihy:

„Kdybych směl vznést také já na Vás prosbu, byl bych Vám vděčen, kdybyste mi mohl opatřit knížku. Pro devízové nesnáze nedocházejí nám totiž nyní vůbec cizojazyčné knihy a kdybyste dovolil, sdělil bych Vám, co bych potřeboval. / Šlo by mi o jednu francouzskou knihu (italsky totiž bohužel neumím a předpokládám, že v Římě se dostanou bez nesnází francouzské knihy). / Nepokládejte mne, prosím, za neskromného, ale bez cizí literatury se někdy těžko žije“ (z dopisu Jindřicha Chalupického ze dne 22. 4. 1949).

www.ipsl.cz